

Κείμενο 1

**Μήνυμα του Κόφι Ανάν, Γενικού Γραμματέα του Ο.Η.Ε., με την ευκαιρία της
Παγκόσμιας Ημέρας για την Ελευθερία του Τύπου**

Το κείμενο προέρχεται από το UNRIC, το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών, και αποτελεί το μήνυμα του τότε Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού για την 3^η Μαΐου, ημέρα η οποία είναι αφιερωμένη στην ελευθερία του Τύπου (ανάκτηση από το Διαδίκτυο 03-05-2015, απόσπασμα).

Η πληροφόρηση βρίσκεται παντού τριγύρω μας. Με τη διάδοση των αποκαλούμενων νέων μέσων, των νέων τεχνολογιών και των νέων μεθόδων **διανομής** περιεχομένου, η πληροφόρηση ασφαλώς έχει καταστεί περισσότερο **προσβάσιμη**. Γίνεται επίσης πιο **ποικίλη**. Η παραδοσιακή δημοσιογραφία, για παράδειγμα, συμπληρώνεται από τα «συμμετοχικά Μέσα», όπως τα ιστολόγια (blogs).

Τα ΜΜΕ ασκούν ισχυρή επιρροή στην ανθρώπινη **συμπεριφορά**. Όπως και η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ επιβεβαίωσε στο πρόσφατο **ψήφισμά** της για τη δημιουργία του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τα ΜΜΕ έχουν «ένα σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν για την **προαγωγή** της ανεκτικότητας, τον σεβασμό και την ελευθερία της θρησκείας και της πίστης». Τα ΜΜΕ δεν πρέπει να γίνονται οχήματα υποκίνησης και **διάδοσης** του μίσους. Πρέπει να μπορούν να ασκούν ελεύθερα την κρίση τους χωρίς να κάνουν **κατάχρηση** των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Καθώς τα Μέσα και η δημοσιογραφία **εξελίσσονται**, ορισμένες θεμελιώδεις αρχές παραμένουν **ύψιστης** σημασίας. Στη σημερινή Παγκόσμια Ημέρα για την Ελευθερία του Τύπου, επαναλαμβάνω τη σταθερή **υποστήριξή** μου στο οικουμενικό δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης. Πολλοί άνθρωποι του Τύπου έχουν χάσει τη ζωή τους, έχουν τραυματισθεί, φυλακισθεί ή έχουν γίνει στόχος γιατί υπηρέτησαν αυτό το δικαίωμα και τις ηθικές τους αρχές.

Καλώ λοιπόν όλες τις κυβερνήσεις **να επαναβεβαιώσουν** την προσήλωσή τους στο δικαίωμα «της έρευνας, της λήψης και της μετάδοσης των πληροφοριών και των ιδεών μέσα απ' όλα τα ΜΜΕ και πέρα από τα σύνορα», όπως προβλέπεται στο Άρθρο 19 της *Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα*. Πρέπει να είμαστε όλοι **ευγνώμονες** για το έργο και τη **λειτουργία** του Τύπου. Είμαι σίγουρος ότι τόσο τα

παραδοσιακά όσο και τα νέα Μέσα θα συνεχίσουν το έργο τους **ανεμπόδιστα** από απειλές, φόβο ή κάθε άλλο περιορισμό.

Κείμενο 2

[Το *Μαγικό Βουνό*¹ μετακόμισε]

Το κείμενο προέρχεται από το μυθιστόρημα «Ο Έλληνας γιατρός» της Καρολίνας Μέρμηγκα (Αθήνα: Μελάι 2016). Στο απόσπασμα ένα μεσόκοπο ζευγάρι μεσοαστών συζητά στην Αθήνα του 1939, λίγο πριν την κήρυξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Ο Κωνσταντίνος σηκώνει το βλέμμα από το γράμμα που κρατά: «Μου γράφει εδώ ο Βίκτορ κάτι το ... κάτι το εκπληκτικό. Θέλει να στείλει τον γιο του στην Ελλάδα, να μείνει μαζί μας».

«Γιατί;»

«Γιατί φοβάται για τη ζωή του. Ο ίδιος δεν αποφασίζει ακόμα να φύγει – με τη γυναίκα του θέλουν να περιμένουν μήπως αλλάξει η κατάσταση. Αν και το βρίσκω τελείως απίθανο ...» Ρίχνει μια γρήγορη ματιά στα σφιχτά μικρά γράμματα που καλύπτουν το χαρτί. «Αλλά θέλει τώρα να σώσει το παιδί του, αν αυτοί δεν τα καταφέρουν».

«Μα να διώξουν το παιδί μακριά τους;»

«Να το σώσουν, Μίτσα. Αυτό που έγινε τον Νοέμβριο² δεν το έχουμε καταλάβει ακόμα. Ήταν οργανωμένο στην εντέλεια, δεν ήταν κάποιο αυθόρμητο ξέσπασμα. Επιτέθηκαν ενορχηστρωμένα κατά εβραϊκών συνοικιών, οικογενειών, επιχειρήσεων, συναγωγών, με την απόλυτη ανοχή της Αστυνομίας. Μου γράφει εδώ, 91 Εβραίοι νεκροί, 267 κατεστραμμένες συναγωγές, 7500 λεηλατημένες εβραϊκές επιχειρήσεις - η «αιματηρή εκδίκηση των Γερμανών κατά των Εβραίων». Και ήδη τους υποχρεώνουν να φορούν το κίτρινο άστρο, τους έχουν κατάσχει τις περιουσίες, τους έχουν στερήσει τα στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα - άκου ...» Διαβάζει από το γράμμα: « “Απαγόρευση ιδιοκτησίας ραδιοφώνου και τηλεφώνου, προσέλευσης σε θέατρα, κινηματογράφους και μουσεία, απαγόρευση αγοράς περιοδικών, χρήσης των δημόσιων μέσων μεταφοράς, εισόδου σε πάρκα και σιδηροδρομικούς σταθμούς, αγοράς λουλουδιών, χρήσης σεζ-λονγκ³, αποθήκευσης προμηθειών σε τρόφιμα, υποχρεωτική παράδοση γραφομηχανών,

¹Αναφορά στο σπουδαίο μυθιστόρημα του Γερμανού συγγραφέα Τόμας Μαν (1875-1955).

²Αναφορά στην περίφημη «Νύχτα των Κρυστάλλων» (9-10-11-1938), τις μαζικές διώξεις και καταστροφές που εξαπέλυσαν οι Ναζί εναντίον των Εβραίων στη Γερμανία και την Αυστρία.

³Καλοκαιρινή πολυθρόνα, ξαπλώστρα

ποδηλάτων, γουνών, μάλλινων κουβερτών, εξαίρεση από τα δελτία ρουχισμού, παροχής ιχθύων, καφέ, σοκολάτας, συμπυκνωμένου γάλακτος”.

«Μα δηλαδή τι; Θέλουν να εξοντώσουν όλους τους Εβραίους; Γίνονται αυτά τα πράγματα τον 20ό αιώνα; Και από έναν τέτοιο λαό;» Σηκώνει το βιβλίο της: «Που γράφει τέτοια αριστουργήματα;»

Ο Κωνσταντίνος χαμογελά πικρά. «Το *Μαγικό Βουνό* μετακόμισε. Ο Μαν ζει πια στην Ελβετία». Σηκώνεται, πηγαίνει στο παράθυρο και κοιτά έξω. «Μίτσα, θα γίνουν πράγματα που δεν θα τα χωρά ο νους μας. Καίνε τα βιβλία, μετά θα κάψουν τους ανθρώπους. Έτσι γίνεται πάντα, νομίζουμε ότι δυνατό είναι ό,τι μπορούμε εμείς να διανοηθούμε. Μέχρις ότου δυνατό γίνεται το αδιανόητο, και τότε ο νους μας καταλαβαίνει πόσο περιορισμένος είναι, πόσα ακόμα μπορεί να αναγκαστεί να χωρέσει».

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Να σημειώσεις στο απαντητικό φύλλο ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λανθασμένη (Λ), σύμφωνα με το Κείμενο 1:

1. Οι νέες τεχνολογίες συμβάλλουν στη διεύρυνση της πληροφόρησης.
2. Τα ΜΜΕ ενημερώνουν τον πολίτη, δεν διαμορφώνουν την άποψή του.
3. Οι αρχές, από τις οποίες διέπεται η άσκηση της δημοσιογραφίας, είναι κατοχυρωμένες στη σύγχρονη κοινωνία.
4. Η Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα περιλαμβάνει τις βασικές αρχές, υπό τις οποίες πρέπει να λειτουργεί ο Τύπος και τα υπόλοιπα ΜΜΕ.
5. Οι πολίτες πρέπει να ευγνωμονούν τον Τύπο και τα υπόλοιπα ΜΜΕ για τη λειτουργία και την επίδρασή τους στην κοινωνία.

Μονάδες 10

2^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Ποιο συμπέρασμα διατυπώνει ο συντάκτης του Κειμένου 1 στην τελευταία παράγραφο (μονάδες 4) και ποια λογική σχέση έχει με όσα αναφέρει στο σύνολο του κειμένου (μονάδες 6);

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Να γράψεις στο απαντητικό σου φύλλο ένα συνώνυμο για καθεμία από τις λέξεις της στήλης Α, (μονάδες 5), ένα αντώνυμο για καθεμία από τις λέξεις της στήλης Β, (μονάδες 5) και ένα παράγωγο για καθεμία από τις λέξεις της στήλης Γ (μονάδες 5). Όλες οι λέξεις βρίσκονται έντονα υπογραμμισμένες στο κείμενο.

ΣΤΗΛΗ Α (συνώνυμα)	ΣΤΗΛΗ Β (αντώνυμα)	ΣΤΗΛΗ Γ (παράγωγα)
προσβάσιμη	ποικίλη	διανομή
προαγωγή	κατάχρηση	συμπεριφορά
διάδοση	εξελίσσονται	ψήφισμα
ύψιστης	να επαναβεβαιώσουν	υποστήριξη
ανεμπόδιστα	ευγνώμονες	λειτουργία

Μονάδες 15**ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)**

Ποια στάση τηρεί ο καθένας από το ζευγάρι που συζητά στο Κείμενο 2 απέναντι στις πληροφορίες για τους περιορισμούς και τις διώξεις που επιβάλλει το ναζιστικό καθεστώς στους Εβραίους; Ποιο στοιχείο σε εντυπωσίασε περισσότερο και γιατί; Να αναπτύξεις την απάντησή σου σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15